

Oversigt over Plantesygdomme.

257. — August 1942.

Der er for August Maaned indkommet Beretninger fra 95 Medarbejdere; endvidere er der besvaret 704 Forespørgsler.

En særlig Form for Lejesæd i Havre; se Teksten Side 3.

Maanednen blev meget regnfuld, men først over Maanedens Midte indtraf den længe ventede Varme, der især blev af stor Betydning for Bederoernes Vækst, der i mange Marker var langt tilbage.

Luftens Middeltemperatur laa i Maanedens første Halvdel omkring Maanedens Normaltemperatur 14—15° C; derefter steg Middeltemperaturen betydeligt og laa i Maanedens sidste Halvdel 2—3° over Normalen; Maximumtemperaturen laa sidst i Maanednen paa 26—28° C.

Nedbøren blev mange Steder meget stor, men faldt ret uensartet i de forskellige Landsdele; for hele Landet blev den 70 mm til og med d. 29. mod Maanedens Normal paa 81 mm. Fordelingen af Nedbøren fremgaar af følgende Tal, hvorefter de største Nedbørsmængder faldt i Jylland, især Vendsyssel, Vest- og Midtjylland, og de mindste paa Øerne, mindst paa Bornholm. Tallene angiver Nedbørsmængder i mm for Landsdelene i Tiden 1.—29. med Maanedens Normal i Parentes: Vendsyssel 85 (83), Vestjylland 124 (88), Midtjylland 115 (89), Østjylland 75 (82), Sydjylland 75 (89), Sønderjylland 70 (92), Fyn 52 (74), Midt- og Vestsjælland 41 (71), Nordøstsjælland 41 (79), Sydøstsjælland og Møn 55 (71), Lolland og Falster 44 (69) og Bornholm 13 (69).

KORN.

Aksfusariose (*Fusarium sp.*) synes at være mere udbredt end sædvanligt. Hos Rug er iagttaget stærkt Angreb adskillige Steder (Jørgen Larsen-Ledet, Dybvad; Sv. Svendsen, Tylstrup; Kr. Hougaard, Hurup; O. K. Toudal, St. Restrup; O. C. Straarup, Thisted; Erik Boesen, Øster Lindet; B. Jacobsen, Hobro) samt ligeledes hos Hvede (Johs. Johansen, Store Heddinge). Svage Angreb omtales i 7 Beretninger, og i 10 Beretninger skrives, at Aksfusariose ikke er iagttaget. Om Vaarsæd skrives i 3 Beretninger om meget svage Angreb, og i 17 Beretninger blev Angreb ikke omtalt.

Stinkbrand (*Tilletia caries*) blev iagttaget i uafsvampet Vaarhvede (Mogens Hansen, Tofthund).

Goldfodsyge (*Ophiobolus graminis*) blev konstateret paa Rug (Kr. Knudsen, Nykøbing Sj.) og i et uheldigt Sædskifte hos Byg, der kun gav halvt Udbytte; i 1940 Byg og i 1941 Blandsæd, men i en Del af Marken, hvor der i 1941 var Græs, fandtes ikke Angreb (P. O. Overgaard, Holstebro). Goldfodsyge blev tillige konstateret paa et Par indsendte Bygprøver.

Almindelig Meldrøjersvamp (*Claviceps purpurea*) blev fundet i stort Antal hos Vaar- og Vinterrug (H. Jensen, Lammefjorden) samt meget udbredt i Rug, d. v. s. i saa godt som hver eneste Rugmark og som Regel stærkest i Markens Udkant og i et enkelt Tilfælde i Byg (Jørgen Larsen-Ledet, Dybvad).

Sortrust (*Puccinia graminis*). Kraftigt Angreb fandtes paa Rug fra Ugerløse (N. Fabritius Buchwald). Rusten fandtes endvidere i mange Havremarker ved Grenaa (Arne Larsen-Ledet) og ligeledes paa Havre ved Øster Lindet (Erik Boesen) samt i Rug-, Byg- og Havreblandsæd ved Strandelhjørn (Mogens Hansen, Tofthund), hvor der i et nærliggende Krat fandtes to Berberisbuske.

Kronrust (*Puccinia lolii*) konstateredes paa 3 indsendte Havreprøver.

Stribesyge (*Helminthosporium gramineum*) fandtes i flere Bygmarker ved Vejle (K. V. Kristoffersen) og paa 4 indsendte Bygprøver.

Bladpletsyge (*Helminthosporium teres*) konstateredes paa indsendt Byg.

Golde Kærner hos Byg synes at have været ret almindeligt og blev konstateret paa adskillige indsendte Bygprøver, uden at det dog lykkedes at vise Aarsagen til denne Goldhed.

Havrens Mørkpletsyge (*Septoria avenae*) synes at have været meget udbredt i Aar, især paa Havrens Blade; den konstateredes paa flere indsendte Havreprøver.

Havrebakteriose (*Phytomonas coronafaciens*) blev iagttaget paa Havreblade i Lammefjorden (H. Jensen) og ved Lyngby.

En særlig Form for Lejesæd blev iagttaget hos Havre i Tyverne af August faa Dage før Havrens Modning (se Forsidebilledet). Straaet knækker 20—30 cm over Jordoverfladen og er paa det knækkede Sted blødt med sorte Partier, hvori kan findes lyse Pletter. Angrebet blev iagttaget af H. A. B. Vestergaard, der ogsaa iagttog det i Fjor, hvor det kun saas enkelte Steder. I Aar er dette Fænomen tillige fundet paa indsendt Havre fra: H. H. Holme Hansen, Sakskøbing; H. Wraae-Jensen, Skælskør; Gerhard Nielsen, Ørbæk; P. Rasmussen, Aabenraa; Peter Ørndrup, Skive, og J. Gregersen Dal, Mors, og det er tillige fundet i Havre paa Virumgaard, Lyngby, hvorfra Forsidebilledet stammer. Syge Planter blev undersøgt i Fjor, men Undersøgelsen bragte ingen Opklaring om Aarsagen til Fænomenet; der er nu begyndt ny Undersøgelse.

Majsbrand (*Ustilago zeae*). Store Brandsvulster blev fundet paa Blomsterstand og Stængel af Majs (Kr. Knudsen, Nykøbing Sj.).

En Haglbyge gjorde d. 20. August stor Skade paa et lokalt Omraade ved Svallerup i Nordvestsjælland, baade paa Korn og Roer (H. Christiansen, Jerslev).

BÆLGPLANTER.

Skivesvamp (*Pseudopeziza trifolii* og *medicaginis*) blev konstateret hos Hvidkløver og hos Lucerne. Angrebet synes i det hele at være ret almindelig og har især hos Lucerne flere Steder foraarsaget stærkt Bladfald.

Stængelsyge (*Gloeosporium caulivorum*) hos Rødkløver fandtes ved Glostrup (J. Kiilerich) og ved Slagelse (C. P. Sloth).

Skorpessvamp (*Phyllachora trifolii*) danner sorte Skorper paa Undersiden af Rødkløverens Blade. Angrebet fandtes ved Skælskør (H. Wraae-Jensen) og paa Blangstedgaard ved Odense, hvor det i Slutningen af Maaneden havde bredt sig til store Dele af Marken (N. Dullum).

Sneglebælgens Stængelsvamp (*Phoma medicaginis*). I flere Lucernemarker ved Beldringe i Nordfyn blev fundet stærke Angreb, der ofte hemmede Lucernens Vækst ret stærkt (J. Jeppesen Jensen).

Hvidribbede Blade var ret almindelige hos Rød- og Hvidkløver (J. Jakobsen, Hammel; B. Dahlerup-Petersen, Faaborg; K. Hasle Nielsen, Skanderborg).

Ærtesyge (*Ascochyta pisi*). En Mark i Lammefjorden blev paa ca.

8 Dage fuldstændig ødelagt af Svampen (H. Jensen), der ogsaa blev fundet paa indsendte Ærteprøver.

Drueskimmel og *Fusarium* synes at have været ret almindelige hos Ært og blev konstateret paa adskillige Prøver.

BEDEROER.

Bormangel, Tørforraadnelse, synes som Regel at være godartet. I 15 Beretninger skrives om svage, betydningsløse Angreb, og i 10 Beretninger nævnes, at Angreb ikke er konstateret. Et enkelt stærkt Angreb fandtes i Fodersukkerroer (Kr. Knudsen, Nykøbing Sj.) og i Frøroer, hvor Angrebet helt standsede Blomstringen (M. Greve, Roskilde). Stærke Angreb blev konstateret hos Frøroer fra Borup og Hammel.

Virus-Gulsot synes at være sent paa Færde, og der blev hyppigst fundet svage Angreb paa Enkeltplanter spredt over Markerne (Jacob Wested, Tystofte). Stærke Angreb blev dog fundet, især i tidligt saaede Roer (Chr. M. Bundgaard, Ringsted) samt i flere Marker paa Stevns (Johs. Johansen); i Skælskørregnen er Sygdommen almindeligt udbredt (H. Wraae-Jensen).

Gule Blade af anden Aarsag end Virus-Gulsot var ofte vanskelige at skelne fra denne. Kulde var ofte Aarsag til gule Blade; det samme synes at gælde Kalkmangel (O. Ruby, Kolding; B. Jacobsen, Hobro) og Gødningsmangel. Skadedyr som Bladlus og Bedeflue nævnes ogsaa som Aarsag.

Sorte Karstreng blev konstateret paa Runkelroer fra Allingaabro (J. Nyholm) og Randers (H. P. M. Christiansen).

KORSBLOMSTREDE.

Kaalbrok (*Plasmodiophora brassicae*). Enkelte stærke Angreb blev konstateret flere Steder, saaledes hvor Agerkaal har en voldsom Udbredelse (Math. Nissen, Graasten) og efter Gul Sennep (Chr. M. Bundgaard, Ringsted; O. K. Toudal, St. Restrup). Fra enkelte Egne skrives, at Sygdommen tegner til at blive mere almindelig end sædvanligt. I Hovedparten af Beretningerne skrives dog kun om svage eller ingen Angreb.

Mosaiksyge hos Kaalroer nævnes med svage Angreb i 2 Beretninger, medens den i 18 Beretninger ikke blev iagttaget.

Rødplettede eller violette Kaalroeblade blev iagttaget ved Grenaa (Arne Larsen-Ledet) og Ringkøbing (A. Skarregaard); i første Tilfælde fremhæves, at de ikke kan skyldes Kaliummangel.

Cylindrosporium brassicae blev fundet paa Kaalroeblade ved Hobro og Holstebro (F. Bek Pedersen, P. O. Overgaard).

Skulpesvamp (*Alternaria brassicae*). I Frøkaalroer med meget tæt Bestand blev fundet enkelte svage Angreb (C. P. Sloth, Slagelse).

Almindelig Meldug (*Erysiphe communis*). I Udlæg af Frøkaalroer iagttoges paa Kimbladene et ret stærkt Angreb, der hemmede Planternes Vækst (A. Diederich, Aarhus).

KARTOFLER.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*). Sygdommens Forløb i August blev ligefrem et Skoleeksempel med meget stærke Angreb og med nogenlunde samtidig Udbredelse over hele Landet, hvorfra der foreligger 64 Beretninger. Uden Bekæmpelse faldt tidlige Sorter i Maanedens

Begyndelse, og der saas begyndende Angreb paa middeltidlige Sorter som King Edward og Bintje, hos hvilke Sorter Sygdommen bredte sig hurtigt fra ca. d. 10., og fuldstændig Ødelæggelse var almindelig ca. d. 20.. Umid- delbart herefter blev Up-to-date ødelagt, og mod Slutningen af Maaneden fandtes skimmelangrebne Blade almindeligt hos sildige Sorter som Alpha, Deodara, Tylstrup Odin, ja, endog hos Gustav Adolf. De stærke Regnskyl har sikkert skyllet mange Sporer ned til Knoldene, og der skrives da ogsaa allerede nu om stærk Knoldsmitte (Tørforraadnelse), som meget vel kan blive almindelig, selv om Toppen ikke bliver helt ødelagt af Skimmel.

Bekæmpelse blev foretaget baade som Sprojtning og Pudring, og mange Steder med udmærket Resultat — trods Regnen. Men der mangler endnu mange Sprøjter og Pudderblæsere, for at Landets ca. 100.000 ha med Kartofler kan blive beskyttet mod Skimmel. I mange af Landets stærkt kartoffeldyrkende Egne saas Bekæmpelsesarbejde yderst sjældent i Tiden 1.—15. August, hvor middelsildige og sildige Sorter burde være behandlet. Et godt udført Bekæmpelsesarbejde sinkede Skimmelangrebet, saaledes at f. Eks. King Edward først faldt efter d. 20.. Beskyttelses- hypning mod stærk Knoldsmitte synes ikke at være almindelig. Bordeaux- vædske virkede som sædvanligt fortrinligt, og det fremhæves i et stort Antal Beretninger, at de forskellige Mærker af Kobberkalk har virket langt ringere.

Skimmelens Ødelæggelse af tidlige og middeltidlige Sorter synes saa- ledes at være usædvanlig stærk, og det er sandsynligt, at den ogsaa vil blive stærk hos de sildige Sorter, saaledes at Kartoffeludbyttet forringes baade i Mængde og Godhed.

Virussygdomme har som sædvanligt haft en meget stor Udbredelse, men paa Grund af Toppens frodige Udvikling og Skimmelens Ødelæg- gelser var disse Sygdomme i August vanskelige at konstatere med Sik- kerhed. Bedømmelse af Virussygdomme i Kontrolmarker bliver mere og mere almindelig hos de enkelte Foreninger. De i Juli udsendte Skemaer vil ved Tilbagesendelse blive behandlet under Eet.

Kartoffel-Bladpletsyge (*Alternaria solani*) var ved Maanedens Begyndelse meget almindelig hos tidlige Sorter, der som Følge heraf var ødelagte, før Skimmel indfandt sig (J. Hansen, Grindsted), og ved Hobro bredte Svampen sig overordentlig stærkt hos middeltidlige Sorter i Maane- dens sidste Halvdel (B. Jacobsen).

Svampen *Cercospora concors* blev ved Midten af Maaneden konsta- teret hos Up-to-date ved Varde (A. Pedersen).

Kartoffel-Rodfiltsvamp (*Rhizoctonia solani*). Graabenstadiet var yderst almindeligt i et stort Antal Marker overalt i Landet.

Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*). Landbrugsministeriets Tilsyn med smitsomme Plantesygdomme meddeler, at Svampen er konsta- teret i: Sønder Lem og Bording Sogne (Ringkøbing Amt), Røjen-Borup Sogn (Aarhus Amt), Viborg Købstad (Viborg Amt), Fredericia Købstad (Vejle Amt), Fuglebjerg Sogn (Sorø Amt) og Nakskov Købstad (Maribo Amt).

Kranssskimmel (*Verticillium albo-atrum*). Et ondartet Angreb blev

iagttaget ved Skælskør (H. Wraae-Jensen); Svampen blev tillige konstateret paa Materiale fra Lolland (H. H. Holme Hansen).

Drueskimmel (*Botrytis cinerea*) blev fundet paa indsendt Materiale fra Brande.

Sortbensyge (*Bacillus phytophthorus*). Et ondartet Angreb blev fundet i Lammefjorden (H. Jensen), og stærke Angreb saas i mange Marker i Ulfborgegnen, hvor en Del Knolde allerede var raadne (K. Bank). Endvidere er modtaget syge Planter fra Bramminge (K. Jakobsen).

Manganmangel, Lyspletsyge, blev iagttaget i mange Kartoffelmarker (K. Bank, Ulfborg) og blev tillige konstateret paa indsendte Prøver.

Rustpletter fandtes i nogle Prøver af Knolde, men Sorterne blev ikke oplyst.

INDUSTRIPLANTER.

Hørrust (*Melampsora lini*). Der blev modtaget et ret stort Antal Prøver, som synes at vise, at Svampen i Aar er yderst almindelig. Det er af stor Betydning for næste Aars Angreb, at Svampens Smitstof paa Hørstraa bliver tilintetgjort; det maa fraraades at have Udlæg i Hørmarken, hvilket udelukker Nedpløjning af smittede Hørstraa.

Hørrens Stængelpletsyge (*Polyspora lini*) var almindelig i mange Hørmarker (C. M. Bundgaard, Ringsted; P. Sonne Frederiksen, Kolind) samt paa et stort Antal indsendte Prøver.

Hørrens Visnesyge (*Colletotrichum lini*) blev konstateret paa en enkelt Prøve.

Pasmosyge (*Septoria linicola*) fandtes ligeledes paa en enkelt Prøve af Hør.

Drueskimmel (*Botrytis cinerea*). Stærkt Angreb paa Stængler af Hamp blev konstateret i et Par Tilfælde.

Valmueskimmel (*Peronospora arborescens*) konstateredes paa Blade af Opiat-Valmue fra Aarslev og Tystofte Forsøgsstationer.

Helminthosporium papaveris fandtes paa Valmue fra Randerseggen.

HANS R. HANSEN.

SYGDOMME PAA HAVEBRUGSPLANTER.

Besvarelse af 28 af de udsendte Skemaer angaaende Sygdomme paa Havebrugsplanter har givet nedenstaaende Resultat:

Sygdomme paa Havebrugsplanter	Intet Angreb	Angreb ikke almindelige		Angreb almindelige	
		svage	stærke	svage	stærke
Gul Monilia paa Æble	3	11	3	10	2
Gul Monilia paa Pære	7	9	3	6	1
Gul Monilia paa Blomme	3	8	5	8	6
Klorose paa Æbleblade	2	8	4	5	1
Kemikalieskade	1	3	7	9	7
Skivesvamp	2	5	4	7	9
Pludselig Nedvisnen af Frilands-Agurker	8	1	1	2	8

FRUGTTRÆER.

Gul Monilia (*Monilia fructigena*).

Æble. Gul Monilia er begyndt især paa de tidlige Sorter, men endnu er Angrebene gennemgaaende svage. Fra Sydfyn skrives dog, at Sygdommen er saare almindelig (Chr. Greve), og fra Ryegnen, at den er stærkere end foregaaende Aar, omend ikke af omfattende Karakter (Ove Skov). Fra flere Steder peges der paa, at Vejret har været gunstigt for denne Svamp, og man maa vente, at den vil tiltage i den nærmeste Tid.

Som sædvanlig angives det, at Angrebet er værst paa »ormstukne« eller nedfaldne Æbler, og fra Sønderjylland skrives, at en Del af de angrebne Æbler har været stærkt lusesugede og nu revner i Overhuden efter den sidste Tids stærke Regnskyl (M. Surlykke Petersen). Da der ikke er mange »ormstukne« Æbler i Aar, vil dette maaske have en heldig Indflydelse paa Angrebet af Gul Monilia, saa det ikke bliver saa slemt; paa den anden Side vil de stærke Angreb, der mange Steder er af Skurv, bevirke, at Moniliasvampen let vil kunne finde Indfaldsporte i de Skurvsaar, der er revnede.

Pære. Angrebet af Gul Monilia synes at være noget sjældnere end paa Æble, men i Hovedsagen at forholde sig ens; det er saaledes de samme Indberettere, som taler om mere omfattende Angreb paa baade Æble og Pære. Fra Sydfyn fremhæves de skurvrevnede Pærer som særligt angrebne.

Blomme. Her er Angrebet af langt større Betydning end paa Æble og Pære. Der meldes om alvorlige eller ret alvorlige Angreb fra adskillige Steder, f. Eks. skrives fra Skive, at alle revnede og saarede Frugter paa de tidlige Sorter er angrebet (J. C. Myrhøj). Fra Egnen ved Ry, at Sygdommen er mere udbredt end almindeligt, men dog ikke af katastrofal Betydning (Ove Skov); fra Kallundborg Omegn, at der er meget slemme Angreb overalt (N. F. J. Larsen); fra Næstved, at Angrebet er meget slemt paa næsten alle Sorter (M. E. Elting). Som særlig stærkt angrebet nævnes baade Czar, Reine Claude d'Oullins og Rivers early prolific. Der er flere Indberettere, som skriver, at der kun er set svage Angreb.

Æbleskurv (*Venturia inaequalis*) og Pæreskurv (*Venturia pirina*) er alvorlige, men der er ikke foretaget særlige Indberetninger om disse Sygdomme i denne Maaned.

Klorose. Hertil er regnet Æbletræer, der har en paafaldende lys Farve af Løvet og (eller) smalle, rosetstillede, lyse Blade, men med grønne Nerver. Fra flere Sider fremhæves Vanskeligheden ved at skelne Klorose fra Vinterskade, der i mange Tilfælde viser sig ved blege Blade.

Fra Østhimmerland skrives, at Klorose er et tilbagevendende Fænomen i de overkalkede Haver, og stærkt gulfarvede bliver Bladene tit, hvor der kun er et Spadestik Muld oven paa Kridtet (A. Bødker). Ved Skive har der igen i Aar været tydelig Virkning paa Bladene af Anvendelse af Jern og Mangan ved 3. Sommersprøjtning. Ikke alle Sorter i samme Plantage har Klorose, værst er Ingrid Marie, Boiken og Rød Ananas. Guld-borg og Graastener fejler intet, skønt de staar umiddelbart ved Siden af de klorotiske (J. C. Myrhøj).

Paa Aarhusegnen er Klorose yderst almindelig paa Æbler i Bæring. Der er udtaget ca. 200 Reaktionsprøver det sidste Aar, og i ca. 100 af dem

var pH over 7.5, saa det maa antages at være den stærke Kalkning, der er Aarsag dertil (A. Gylling). Fra Jylland skrives dog ogsaa, at Klorosen ikke har været særlig fremtrædende, og at det maaske kan skyldes, at den rigelige Nedbør har afbødet det noget ved at hjælpe til en bedre Manganoptagelse (Lars Hansen). Fra Nørrejylland skrives, at Sprøjtning med Mangansulfat og Jernvitriol enkelte Steder har gjort god Virkning; andre Steder har det ikke hjulpet (Arne Pallesen). Paa Horsensegnen findes ikke saa faa ældre Angreb af Klorose (Chr. Nørholm).

Fra Sjælland skrives, at Klorose er meget udtalt paa kalkrig Jord, men det er ejendommeligt at se, hvor forskelligt Sorterne reagerer, selvom de staar paa samme Grundstamme og vel derfor ogsaa har samme Rodsystem (Asger Klougart). I Maribo Amt er Klorose almindelig, hvor Reaktionsstallet er højt. Sprøjtning med Jernvitriol og Mangansulfat har i de fleste Tilfælde hjulpet godt (Georg Jensen).

Kemikalieskade er meget almindelig i Aar, og mange af Indberetterne giver Oplysninger herom. Fra Skive skrives, at Sprøjteskade ses paa Frugterne i næsten alle Haver og Plantager, hvor der er brugt $\frac{1}{2}$ % Bordeauxvædske ved tredje og fjerde Sommersprøjtning; værst er det gaaet med Graastener og Rød Ananas. Efter Pudring med Svovlpudder ses kun ringe Skade, f. Eks. paa Belle de Boskoop, Nonnetit Bastard og Cox' Orange. Paa Bladene ses hist og her lidt Kemikalieskade, der viser sig ved Bladfald (J. C. Myrhøj). Fra Sønderjylland angives det, at den væsentlige Skade er sket ved Sprøjtning med Svovlkalk, da Frugterne var i Valnødestørrelse (M. Surlykke Petersen).

I Jylland har Sprøjtning med Kobberkalk adskillige Steder givet stærkt Bladfald. Folk har ikke været bange for at bruge det, da der staar paa Pakningen, at det kan anvendes til Frugttræer i Stedet for Bordeauxvædske (N. Gram). I Borris er der sket stærk Sprøjteskade, idet der er kommet dybe Revner i Frugterne paa Filippa, Skovfoged og enkelte Pæresorter, hvor der er sprøjtet med Motorsprøjte og anvendt først 1 % Bordeauxvædske og saa 2 % Svovlkalk før Blomstringen og 2 % Svovlkalk lige efter Blomstringen og $\frac{1}{2}$ % Bordeauxvædske senere. I Brørup er det set, at der er sket stærk Skade med Bladfald, hvor der er sprøjtet med Tøndesprøjte efter samme Plan som den, der er angivet for Borris; blot var der i Brørup til Sprøjtningen lige efter Blomstringen ikke anvendt 2 % Svovlkalk, men kun $1\frac{1}{4}$ %. I Aarhus er der sprøjtet i 120 Haver med Tøndesprøjte, og der er anvendt 2 % Svovlkalk før og efter Blomstringen og $\frac{1}{2}$ % Bordeauxvædske senere. Det er almindeligt at se nogen Sprøjteskade paa Æblerne, men dog ikke saa meget som i de nævnte Tilfælde fra Borris og Brørup (A. Gylling).

Flere Indberetninger lyder paa, at der er sket betydelig Skade af Sprøjtning med Svovlkalk; andre Steder giver man Bordeauxvædske Skylden. Det er nok i mange Tilfælde ikke til med Bestemthed at sige, hvilken af de anvendte Sprøjtninger det er, der har gjort Skaden, da Skaderne ofte først indfinder sig en Tid efter, at der er sprøjtet. Fra Maribo Amt skrives, at Kemikalieskade ses i Aar efter praktisk talt alle Sprøjtekompositioner, især synes »Svovlsprøjtninger« at have udløst Bladfald (Georg Jensen).

Fra Sjælland skrives: »Mon ikke den megen Sprøjteskade staar i Forbindelse med Træernes Svækkelse, samtidig med at det fugtige Vejr har gjort Overhuden paa Frugten særlig ømfindtlig? Erfaringerne med Præparaterne svinger stærkt fra Sted til Sted. Svovlmidlerne, særlig Svovlkalk, har givet stor Skade, men det hænger vel sammen med den store Anvendelse heraf — i Forbindelse med de nævnte to Forhold« (Asger Klougart).

Disse Betragtninger over Aarsagen til den usædvanlig megen Sprøjteskade i Aar kan vi give vor Tilslutning. Aaret i Aar viser, at man endnu langt fra har den helt rigtige Sprøjtevædske. Det er meget beklageligt med den megen Skade, der er sket, selvom der er sprøjtet ganske som i tidligere Aår.

Sprøjtningen faar sikkert i adskillige Tilfælde Skyld for mere, end den har gjort, idet gule Blade, brune Bladpletter og visne Bladrande kan være en Følge af Vinterskaden; selvom der ikke kan ses direkte Skade paa Træerne, saa kan baade de overjordiske Dele og Rødderne være svækkede. Fra Spangsbjerg skrives saaledes, at »Sprøjteskade« synes i Aar at optræde lige meget paa de sprøjtede og de usprøjtede Træer (Edv. Christiansen).

Gule Blade, der som nævnt ikke er lette at skelne fra Kemikalieskade, omtales saaledes fra Blangstedgaard: »Næsten overalt, men navnlig i de ældre Træer af de kraftigvoksende Sorter (f. Eks. Graastener) findes en hel Del gule Blade. Det drejer sig altid om Enkeltblade, ikke om Roset- eller Grenpartier« (N. Dullum). Graastener har været meget tilbøjelig til at faa gule Blade, der falder af, skrives der fra Kolding (Lars Hansen). Særlig i Nordsjælland har vi haft Lejlighed til at gøre den samme Iagttagelse.

FRUGTBUSKE.

Skivesvamp (*Gloeosporium ribis*) optræder adskillige Steder og ofte alvorligt. Paa Egnen ved Ry er Buskene nu næsten bladløse (Ove Skov). Fra Aarhusegnen skrives, at Bladene begyndte at falde, inden Bærplukningen var forbi, saa det var ikke muligt at forebygge med Bordeauxvædske (A. Gylling). I Øst-Himmerland findes den paa de fleste Stikkelsbær, men i varierende Grad; enkelte Steder er der dog stærkt Bladfald (A. Bødker). Fra Jylland skrives iøvrigt, at der er set nogle enkelte Angreb, som til Gengæld var stærke; Skivesvamp er gerne »enten eller« (Lars Hansen). Ved Skive er den ikke særlig fremtrædende (J. C. Myrhøj). Ved Børkop kom der midt i Maaneden et stærkt Angreb, saa flere Buske nu staar uden Løv (A. E. Hermansen). Ogsaa fra Svendborg Amt, Slagelse-Skælskørregnen og Stevns-Fakseegnen meldes om stærke Angreb (Hans Larsen, Agnes Værløse, Ph. Helt). Fra Slagelse-Skælskørregnen fremhæves Achilles og Whitesmith som de stærkest angrebne Sorter (A. Sauer).

Bladrandsyge paa Ribs ses ofte paa Buske, som har en Del Grene, der visner. Baade Bladrandsyge og de visne Grene er nok i Hovedsagen en Følge af den strenge Vinter.

Krongalle (*Pseudomonas tumefaciens*). Paa Rødderne af Hindbær

er der set et stærkt Angreb, uden at der var synlig Skadevirkning paa Kulturen (M. Sørensen, Esbjerg).

KØKKENURTER.

Pludselig Nedvisnen af Agurker er set adskillige Steder, f. Eks. ved Skive (J. C. Myrhøj), paa Fyn og Ærø (R. Hansen, Chr. Greve, Hans Larsen), paa Slagelse-Skælskøregnen (Agnes Værløse, A. Sauer), paa Kallundborgegnen (N. F. J. Larsen) og paa Næstvedegnen (M. E. Elting). Det er ofte vanskeligt at paavise Aarsagen til denne pludselige Nedvisnen; ved Lyngby, hvor Drueagurkerne visnede, havde de Bakterieforraadnelse ved Rodhalsen. Mange Steder er Agurkerne alt for smaa, selvom de endnu er levende; den daarlige Vækst skyldes sikkert Mangel paa Varme. Fra Spangsbjerg Forsøgsstation skrives, at Agurkerne har hele Sommeren været i en sørgelig Forfatning, forfrosne og forkrøblede, men de er sejglivede nok (Edv. Christiansen).

Kransskimmel (*Verticillium albo-atrum*) har flere Steder været alvorlig paa Frilandstomaterne, som er blevet dræbt af Svampen.

Gummiflaad (*Cladosporium cucumerinum*) har, skrives der, været meget ødelæggende i mange Gartnerier; trods Fyring har det ikke været muligt at holde Svampen nede i en saadan Grad, at Fyringen har kunnet betale sig. Maaske er det Tørvefyringen, der virker særlig daarligt, fordi der kun er Varme i Rørene til Kl. 2—3 om Natten, og saa er det først, at der er Afkøling og dermed fugtige Planter og Frugter, som ikke tørrer før langt op paa Formiddagen. I et Gartneri har Agurkerne ikke indbragt mere end knapt halvt saa meget som i Fjor, fordi Gummiflaad satte ind i Slutningen af Maj (Asger Klougart). Paa Friland findes ligeledes en Del Gummiflaad.

Løgskimmel (*Peronospora Schleideni*) omtales fra Jylland som godartet (Niels Gram), men vi har faaet en Del Forespørgsler om denne Sygdom og set den ikke saa faa Steder i Nordsjælland og ogsaa nogle Steder paa Lolland-Falster. Meget ofte følges Løgskimmelen af *Macrosporium parasitica*, som giver de angrebne Dele en næsten sort Belægning, der f. Eks. paa Blomsterskafterne af Zittauer, som man har forsøgt sig med til Frøavl, kan blive ringet og kan gaa helt rundt, saa Blomsten visner.

Hvidrust (*Albugo candida*) har næsten ødelagt en Kultur af Peberrod paa Møn (Asger Klougart).

PRYDPLANTER.

Rosen-Straaleplet (*Diplocarpon rosae*) er meget almindelig udbredt; Vejret har begunstiget den, og de i Forvejen saa svage Roser taa-ler ikke ret godt denne alt for tidlige Aflovning.

Meldug ses paa mange forskellige Planter, f. Eks. Rose og Morgenfrue.

Ringpletsyge (*Heterosporium echinulatum*) har begyndt at brede sig flere Steder paa Nelliker i Hus (Lars Hansen).

Tjørnerust (*Gymnosporangium clavariaeforme*) er i sit Skaalruststadium, der kaldes Hornrust, konstateret paa Pærefrugter, der blev indsendt fra Hjørring. Indsenderen, Konsulent P. Chr. Andersen, skrev, at

de fleste Frugter var som de tilsendte, og de var helt ødelagt. De var smaa, haarde og indskrumpne, og de fleste var helt overvokset af Svampen, der sad som en brun Belægning, der dannes af helt tætsiddende Skaale med fliget Kant og brunt Sporepulver.

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LAND- OG HAVEBRUGSPANTER.

KORN OG GRÆSSER.

Oldenborrelarver. Se Diverse.

Guldbasser (*Cetonia aurata*). Disse smukke Biller optraadte i stort Tal paa Rugaks ved Kolind og angaves at gøre Skade (P. Sonne Frederiksen).

Smælderlarver. Se Diverse.

Graaspurve (*Passer domesticus*). Fra Grenaa skrives: »Omkring Landsbyer og beboede Steder usædvanlig stærke Angreb, navnlig i Havre« (A. Larsen-Ledet). Der foreligger flere andre Indberetninger om stærke Angreb i Havre.

BEDER.

Tusindben (*Julidae*). Fra Haderslev skrives, at der har været flere ødelæggende Angreb paa Bederoer. Dyrene findes i uhyre Mængder de paagældende Steder (Fr. Nielsen).

Bedelus (*Aphis fabae*). De usædvanligt stærke Angreb ebbede i Almindelighed ud i Slutningen af Juli, men fortsattes dog en Del Steder i Begyndelsen af August. Selvom der mange Steder, særlig paa tørre Marker (P. Riis Vestergaard), er sket stor Skade, har Markerne dog i Almindelighed klaret sig meget bedre end ventet og vil ofte, navnlig hvor der er sprøjtet energisk, give normalt Udbytte (A. Jørgensen).

Oldenborrelarver. Se Diverse.

Skjoldbiller (*Cassida nebulosa*). De voksne Biller af den nye Generation har ikke gjort næneværdig Skade i Aar.

Knoporme. Se Diverse.

Bedefluens Larve (*Pegomyia hyoscyami*). I Nordthy har der været meget stærke Angreb i August. Maaske op til en Trediedel af det samlede Bladareal var ødelagt (O. C. Straarup). Ved Grenaa var der stærke Angreb i enkelte Marker (A. Larsen-Ledet).

KORSBLOMSTREDE.

Ørentvist. Se Diverse.

Kaaltægen (*Strachia oleracea*). Ved Holstebro er fundet ondartede Angreb, særlig ved Læbælterne i Plantageegnene (P. O. Overgaard).

Kaallus (*Brevicoryne brassicae*). Kun i 5 af de 31 Beretninger tales om Angreb af Betydning. Fra Stevns skrives, at svage til stærke Angreb findes i mange Marker (J. Johansen). Ved Næstved holdtes Kaalen tilbage i Væksten af Lus (M. E. Elting), og ved Brande (P. Trosborg), Kolind (P. Sonne Frederiksen) og Lemvig gik det ud over Kaalroerne. Ved Kolind drejede det sig om smaa Kaalroeplanter til Overvintring.

Oldenborrelarver. Se Diverse.

Jordlopper (*Phyllotreta*-Arter). Der foreligger en Del Indberetninger om stærke Angreb paa unge Kaalroer og Turnips til Frø, Blomkaal, Peberrod og Raps. Fra Skælskør skrives: »Jordlopper, herunder Raps-Jordloppen, optræder i stort Antal og anretter stor Skade paa de nye Udlæg af Frøroer; ogsaa de store Planter angribes, og det gaar særlig ud over Turnips« (H. Wraae-Jensen). Om stærke Angreb meldes endvidere fra Lolland-Falster (R. E. Rasmussen), Roskildeegnen (M. Greve), Stevns (K. Iversen) og Holbæk, hvor det særlig gik ud over nyudplantet Blomkaal og Peberrod (H. Nielsen). Peberrod blev ogsaa stærkt begnavet ved Næstved (M. E. Elting), og Udlæg af Raps og Rybs blev angrebet paa Tystofte (H. Wested).

Kaalhvepsens Larve (*Athalia spinarum*). Der foreligger 8 Indberetninger om Angreb af forskellig Styrke. De fleste er fundet i Gul Senep, men ogsaa Kaal og Kaalroer er blevet beskadiget. I to Indberetninger omtales god Virkning af Pudring med Arsenikpudder.

Knoporme. Se Diverse.

Kaalorme (*Pieris brassicae*). Sommerfuglene har sværmet ualmindelig sent i Aar, og der foreligger kun enkelte Indberetninger om Angreb af Betydning i Slutningen af August (Næstved, Stevns, Svendborg Amt, Lemvig). En Del Steder har Sommerfuglene dog sværmet saa stærkt i sidste Halvdel af Maanedene og lagt saa mange Æg, at Angreb endnu kan ventes. Fra Syd-fyn skrives saaledes, at Sommerfuglene sværmede i 1000-vis i en Lucernemark d. 21. August (Chr. Greve). Fra Sønderjylland skrives, at Sværmingen begyndte omkring d. 10.—15. August for at kulminere omkring d. 25. (M. Surlykke Petersen).

Krusesyge-Galmyggen (*Contarinia nasturtii*). Selvom Symptomerne er almindelige i Kaalroemarkerne, anses Skaden i Almindelighed for hidtil at være ringe. Kun fra Kolding skrives, at Angrebene mange Steder er ret ondartede (O. Ruby). Om stærke Angreb i Kaal skrives fra Jylland, særlig Koldingegnen (L. Hansen) samt fra Sjælland (A. Klougart).

Kaalfluellarver (*Cortophila* spp.). Fra Jylland foreligger 10 Indberetninger om alvorlige Angreb. I 5 Tilfælde tales om svagere Angreb. Fra Øerne foreligger ingen Meddelelser om Angreb af større Betydning. Fra Holstebro skrives: »Uhyre ondartede Angreb i Aar. Har ofte sat Bestanden ned til Halvdelen eller pletvis langt derunder« (P. O. Overgaard). Fra Aulum: »Ualmindelig udbredt« (S. Nørlund Christensen). Fra Haderslev skrives, at Larverne har været værre end nogensinde før (Fr. Nielsen).

BÆLGPLANTER.

Lucerneaal (*Tylenchus dipsaci*). Ved Høng er der fundet stærke Angreb (S. Jørgensen), og fra Lolland-Falster skrives, at en virkelig 1. Klasses Lucernemark paa faa Dage fik det ejendommelige »koparrede« Udseende. Der var Tale om Smitte fra Nabomarken, der blev nedpløjet i 1941 (R. E. Rasmussen).

Ærtethrips (*Physopus robusta*) angreb ved Aarhus Sukkerærter. Der var mange misdannede Bælge (N. Gram).

Oldenborrelarver. Se Diverse.

Bladrandbiller (*Sitona lineata*). Ved Toftlund er Kløveren i adskillige Udlægsmarker gnavet stærkt (M. Hansen).

Kløversnudebiller (*Apion*-Arter). Fra Lammefjorden skrives: »Mange Rødkløvermarker, som ikke er pudret med Cryocid i Juni, er nu saa stærkt angrebet, at 30—40 pCt. af Frøene er ødelagt. En enkelt Mark er slaaet til Hø« (H. Jensen). Fra Roskilde skrives, at Billerne har ødelagt en Forpløjningsbredde af det nye Udlæg (M. Greve). Fra Skælskør: »Efter Høst af Frømarken har der været meget stærkt Angreb paa Genvæksten. I et Tilfælde har vi med Held pudret umiddelbart efter, at Afgrøden var fjernet« (H. Wraae-Jensen). En lignende Meddelelse foreligger fra Stevn (K. Iversen). Fra Hads Herred skrives, at Hvidkløversnudebillerne gik over en Græsmark og aad Bladene paa Kløveren. De optraadte i Millionvis (K. Toftegaard Andersen).

KARTOFLER.

Rodlus (*Geocica phaseoli*) fandtes paa Kartoffel ved København.

Oldenborrelarver. Se Diverse.

Smælderlarver. Se Diverse.

Knoporme. Se Diverse.

Kartoffelborenen (*Hydroecia micacea*). Paa Fur fandtes flere stærke Angreb i Kartofler samt Køkkenurter (P. Ørndrup). Ogsaa paa Aalborgegnen er der som sædvanlig en Del Angreb (J. Chr. Andersen-Lyngvad).

SKÆRMPLANTER.

Rodlus. Se Køkkenurter.

Gulerodsfluens Larve (*Psila rosae*) har ikke blot skadet Gulerødder, men ogsaa Selleri. Der skrives herom følgende: »Jeg har set mange Pletter i ellers gode Sellerimarker, hvor det tydeligt var Gulerodsfluens Larve, der havde været paa Spil. De angrebne Planter er grønne i Hjertet, men har en Krans af gule Blade yderst. Væksten er fuldstændig standset, og selv efter at Larverne er væk, holder Svækkelsen sig« (A. Klougart).

Skærmplantemøl (*Depressaria* sp.). Fra Eggeslevmagle (Skælskør) skrives, at de angrebne og ødelagte Skærme menes at udgøre 60—70 pCt. (C. P. Sloth).

INDUSTRIPLANTER.

Hør.

Oldenborrelarver. Se Diverse.

FRUGTTRÆER OG FRUGTBUSKE.

Bladlus (*Aphididae*) paa Frugttræer har hærget i usædvanlig Grad. Angrebene er nu stærkt paa Retur og ofte, men ikke altid, overstaaet. Fra Svendborg skrives: »Angrebene blussede op med stor Styrke sidst i Juli og først i August. Særlig paa Blommer, Æble og Kirsebær var ondartede Angreb. I Løbet af August er Lusene forsvundet fra Kirsebær og Blom-

mer, og paa Æble findes nu kun meget faa« (H. Larsen). Fra Skive: »Efter Midten af Maaneden stagnerede Angrebene paa alle Arter Frugttræer. Først nu ses enkelte Mariehøns« (J. C. Myrhøj). Fra Blangstedgaard: »Paa Æble og Pære findes nu kun ubetydelige Angreb. Paa Blomme er der endnu betydelige Angreb« (N. Dullum). Fra Horsens: »Stadig meget ondartede Angreb paa Æble og Blomme« (Chr. A. Nørholm). Fra Maribo Amt: »Angrebene forbi for denne Gang. Mariehøns forekommer talrigt« (G. Jensen).

Blodlus (*Schizoneura lanigera*). Fra Blangstedgaard skrives: »Efter et Par tilsyneladende blodlusfri Aar har Skadedyret indfundet sig igen og udbreder sig i Øjeblikket ret kraftigt. Snyltehvepsen (*Aphelinus mali*), der udsattes for 3 Aar siden, er konstateret blandt Lusene« (N. Dullum). En Del Steder, bl. a. paa Fyn (R. Hansen) og ved Aarhus (N. Gram), breder Lusene sig atter. I Københavns Omegn er Blodlus kun set ganske faa Steder (A. Rasmussen).

Biller (*Librodor hortensis*). Disse 5 mm lange, sorte Biller, der har to gule Pletter paa hver Dækvinge, optraadte nogle Steder (Blangstedgaard, Aarhus, Borup) i stort Tal paa modne Hindbær og Jordbær, som de angaves at skade. Arten er ikke tidligere bemærket som Skadedyr og lever normalt af udflydende Træsæft. Billerne borede sig helt ind i Frugtkødet.

Æblevikleren (*Carpocapsa pomonella*) har i Aar været sent paa Færde. Æggene er blevet lagt over et usædvanlig langt Tidsrum, og ganske smaa Larver ses senere end ellers. Der findes ingen Indberetninger om virkelig stærke Angreb, og 17 af de 21 indkomne Beretninger karakteriserer Angrebene som svage, og i 10 Tilfælde fremhæves det, at de er svagere end i de foregaaende Aar. Ofte er Frugterne kun mærket af overfladisk Gnav, frembragt af unge Larver, der er gaaet ud igen.

Blommevikleren (*Laspeyresia funebrana*). Angrebene er gennemgaaende ret svage; kun fra Næstved skrives om alvorlig Skade paa næsten alle Sorter (M. E. Elting).

Kirsebærfluen (*Rhagoletis cerasi*). Ved Nærum var der et stærkt Angreb i Sødkiisebær i en Have, hvor Larverne ogsaa gjorde sig bemærket sidste Aar. Ogsaa ved Slagelse menes at have været Angreb (A. Sauer). Endvidere forlyder det, at Angreb er fundet paa Bornholm.

Frugttræspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). Angrebene har bredt sig noget i den senere Tid, men kun i 8 af de 23 Beretninger, vi har modtaget, tales der om stærke Angreb. Fra Kallundborg skrives saaledes, at der er meget stærke Angreb overalt (N. F. J. Larsen).

KØKKENURTER.

Bladlus (*Aphididae*) paa Køkkenurter. Angrebene har ofte været stærke. Særlig synes det at være gaaet ud over Rødbede, Spinat og Selleri. Rodlus paa Gulerod er set flere Steder.

Biller (*Librodor hortensis*). Se Frugttræer og Frugtbuske.

Knoporme. Se Diverse.

Løgfluelarver (*Hylemyia antiqua*) har været slemme ved Zittauer-

løg i Lammefjorden (H. Jensen) samt andre Steder paa Sjælland. Ogsaa mod 2. Generations Angreb har Calomel haft god Virkning (A. Klougart).

Hybenfluens (*Spilographa alternata*). Frugterne paa *Rosa rugosa* er mange Steder paa Svendborgegnens ødelagt af Fluens Larve (H. Larsen).

PRYDPLANTER.

Bladaal (*Aphelenchus Ritzema Bosi*). Der skrives fra Sjælland: »Bladaal paa Chrysanthemum har i det fugtige Vejr haft gode Betingelser. Man ser tydeligt, at de Planter, der uden Standsning har groet hele Sommeren, klarer sig bedst. En Standsning som Følge af Sult, Bladplet-syge, Overvanding eller daarlig Omplantning giver straks Mulighed for Angreb. En Gartner, der før i Tiden har haft ødelæggende Angreb, regner ikke med Aal mere, blot man passer paa enhver Standsning og gøder efter Principet »lidt og tit« (A. Klougart).

Bladbiller (*Melasoma populi*). Poplerne (*Populus nigra pyramidalis*) omkring en stor Frugtplantage paa Lolland var meget stærkt angrebet (G. Jensen).

Midler (*Tarsonemidae*). Fra Gisselfeld skrives, at *Cissus antarctica* lider meget under Angreb af disse Skadedyr, og at de hidtil anvendte Midler har svigtet (H. Wedege).

DIVERSE.

Ørentviste (*Forficula auricularia*) gør for Tiden stor Skade, særlig paa Blomkaalen paa Slagelse-Skælskøregnen (A. Sauer).

Oldenborrelarver (*Melolontha vulgaris*). Der er rapporteret en Del stærke Angreb, som ganske overvejende skyldes Larver hørende til den Aargang, der har Flyveaar 1944. De fleste Angreb er fundet paa Sjælland. Syd for Hellebæk var der et alvorligt Angreb i Kartoffler og Korn. Ved Kollekolle gik det ud over Hør, som havde klaret sig længe, men nu havde faaet Rødderne begnavet saa stærkt, at Planterne sad løst i Jorden. Ogsaa Byg var beskadiget, dog ikke ødelagt. Bygget kunde ikke slaas, men maatte rives sammen. Paa Roskildeegnen gik det ud over Roer, Kartoffler og Jordbær (M. Greve, K. M. Nielsen). Angreb i Kaalroer fandtes ved Ringsted (C. Moth Bundgaard), medens ½ Td. L. Zittauerløg blev næsten opædt ved Tjustrup (Chr. Petersen). Ved Gyldenholm blev et Par Td. L. Frøroer, Roer og Kartoffler helt ødelagt (H. Wraae-Jensen). Ogsaa fra Sydsjælland (P. Grøntved) og Stevn (K. Iversen) er rapporteret Angreb. Fra Lolland-Falster skrives om stærke Angreb i Kartoffler (A. Klougart) og Roer (N. Stigsen). Paa Fyn er der fundet Angreb i Bederoer ved Lysemose Strand (Nordenhuse), hvor Larverne ogsaa bemærkedes i Fjor (A. Jørgensen). Ved Horsens (nær Boller Skov) har smaa Larver beskadiget Lucerne (A. Nielsen), medens det ved Grindsted, hvor man hidtil ikke har regnet med Larverne, gik ud over Bederoer (J. Hansen). Fra Sønderjylland foreligger ingen Beretninger.

Knoporme (*Agrotis segetum*). De fleste Indberetninger lyder paa svage eller ingen Angreb. I Københavns Omegn er der dog forvoldt en Del Skade i Haver (A. Rasmussen), ved Gisselfeld gik det ud over ny-priklet Salat (H. Wedege), og ved Slagelse beskadigedes bl. a. Bede med

Stedmoderblomster (A. Sauer). Ved Næstved blev Kartoffler slemt udhulet (M. E. Elting). Fra Nørrejylland skrives, at mange har maattet plante Kaalarealerne om flere Gange (A. Pallesen). I en Roemark i Lamme fjorden anvendtes med god Virkning Blyarsenat i Stedet for Cryocid til Giftklid (H. Jensen).

Smælderlarver (*Agriotes sp.*). I Nordvesthimmerland er iagttaget stærke Angreb i Kartoffler efter Græs. Handelsværdien nedsættes betydeligt (O. K. Toudal). Ved Skærbæk fandtes stærke Angreb af smaa Larver i Havre (Aa. Buchreitz).

PROSPER BOVIEN.
